

EESTI POLITSEILEHT

Nr. 27

17. juunil 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aasta peale Mk. 800.—
 poole aasta peale 400.—
 weerand aasta peale 200.—

Üksik number maksab Mk. 18.—

Aratellimised järgmise kuu esimesest päevast.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuukaubuste hind:
 1/1 lehek. Mk. 2400.—
 1/2 : : 1200.—
 1/4 : : 600.—
 1/2 lehek. Mk. 300.—
 1/16 : : 175.—
 1/32 : : 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmine 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Rohkem ühismeelt.

Piirita-Rose.

Teine nelipühi püha.

Mets kubiseb linnaelanikkudest, keda te-
 na suvine ilm looduse rüppe meelitanud.

Juba Piirita jõe sillalt on näha, kuidas
 muru peal mõned tulelõlled keerlewaid,
 punaseid keelesid kewadisse õhku saadawad.
 Siit ja sealt metsatuka tagant tõuseb tae-
 wa poole wirwendaw sinine suitsujuga.

Astun ühe lähedama tulelõlde juure.
 ümber lamawad kaks isandad ja kaks neidu.
 Lühjad pudelid ümberringi ning „kawa-
 leeriide“ lõkendawad näod lasewad mõista,
 et nad „loodusest rohkesti rõõmu tunne-
 wad.“

„Kas nii külm on?“ — küsin ühe lähe-
 dama „kawaleeri“ käest.

See waatab imestanult minu otja.

Ma tähendan tulelõlde peale.

„Ah fo! Säases ei anna rahu, ajame
 neid suitsuga minema!“

Nus portsjon käbisid ja offi lendas tu-
 lesse.

„King selleks olete walmis terwet metsa
 põlema ajama?“

Umbusaldaw pilk minu wälimuse peale.
 Kuid mingisugust märki, mis mind erasti-
 fute hulgast eralduks, tema ei leia.

„Mis see siis teie asi on! Kes teie olete?“

„Mis õiguslega teie meid järelepärite?..“

„Mina olen kodanik, nii kut teiegi. Kuid
 meie wahel on see, et teie sääsepoja furna-
 miseks terwe metsa põlema sütitada wõite,
 kuna mina sarnast meeletumat rahwa
 omanduse raiskamist rahulise südamega
 pealt waatada ei wõi. Kas teie ei tea, et
 kuiwa ajaga tuli samblas ja turbas näda-
 lite kaupa peituda wõib, kuni ta ennast
 läbi sübb ja tuleleegina wälja lööb? Palun
 teid filmapilk oma tulelõlket ära kustuta-
 da ehk muidu..“

„Ehk muidu?“

„Kui teid see huwitab, siis jätke oma tu-
 lelõlde edasi põlema. Küll siis näha saate!“

See mõjus. Tuli sai lohe ära kustutatud.
 Üllataw seal juures oli see asjaolu, et

Jooge ainult Jõhwi õlut!

Juhatus:
8955

Tallinn, Lai tänav 28. Tel. 12-20.
Tel. aadr. „Bierbrau“.

ma Piirital ühte jaoskonna ülema, ühte jaoskonna ülema abi ning mõnda raiooni ülema ja kordnikku filmasin, kelledele nähtavasti sarnane jääskede eemaltõrjumise viis sugugi ei puutunud. Mina küll ühtegi neist ei küsinud, mis nad selle kohta arvavad. Kuid nähtavasti olid nad „teenistusest vabad“, puhkafid looduses ning farnastel asjaoludel ei näinud neid sugugi huvitama, mis „wõõras jaoskonnas“ ehk „wõõras raionis“ sünnib.

Sarnane ükskõiksus politseiniku poolt seal, kus hädaohtlik oma järelduste poolest seaduse rikkumine sünnib, on lubamata nähtus. Kus otsekohene, filmatorikaw seadusest üleastumine sünnib, seal peab iga politseinik kohe waele astuma, kui kohaline politsei mitte käepärast pole. Keegi ei tohi ennast wabandada sellega, et „ma olin teenistusest waba“ ehk „see ei olnud minu raionis“. Sarnane loib olek oma kohuste wastu awatleb kodanikke seadusest üleastumisele, wõimaldab seaduserikkujatele endid wastutuse eest kõrvaldada ning jätab iga mõtleja kodaniku peale halwa mulje politsei üle.

Mõistagi, et iga politseinikul sarnase tegemise puhul wõõras jaoskonnas teatud tahtitunne puududa ei tohi. Peab meeles pidama, et jaoskonna hea korra ja julgeoleku eest wastutaw on jaoskonna ülema. Seega siis ei tohiks politseiniku tegemus wõõras jaoskonnas sarnast laadi kanda, mis kõrgemale ülemusele ütleks: seal ja seal on sarnane korralagedus, mis kohaline

politsei kõrvaldada ei suuda wõi ei taha. Politseiniku tegemus wõõras jaoskonnas oma initsiatiivi järele on seltsimeheline abi, mida iga politseinik teisele andma peab. Tarwis muretseda selle eest, et kohalik politsei kohe koha peale kutsutakse ning pärast tema ilmumist kõik asi tema kätte edasi anda.

Sarnane, osalt Wene ajast pärit loib olek, mida wenelased ise wanajõnaga „Я ничего не знаю, моя хата с краю“ iseloomustawad, waldab kahjuks ka meie kodanikkude keskel. Meie kohtunikud ja politseinikud teawad kõneleda nii mõnestki wargusest, kus see ehk teine kodanik kahtlasi isikuid kottidega ja pampudega nägi, ehk kahtlast kolinat äraolewa naabri korterist kuulis, kuid mitte midagi ette ei wõtnud.

„Mis pärast?“

„Pole ju minu asi!“

Ring wargad, kes selle „pole ju minu asi“ tõttu warastud waraga plehku panna said, õnnistawad wntas südames sarnast kodanlist ilmawaadet ning järgmine kord tulewad wõõrsile.. sellesama kodaniku juure, kelle ilmawaade neile põgenemise tee waba hoidis!...

Ühine kokkuhoidmine, üleüldiste huwide faitsmine iga üksiku poolt on tähtsaw ja wõimurikkad tegurid seltskondlises elus. Seda peaks meeles pidama iga wabariigi kodanik oma elukutse, ametiaastme ehk seltskondlise seisukorra peale waatamata.

Wana politseinik.

Tahtewõime kaswatuses.

(3 järg).

Koondud, aktiivne asjade waatlemine ja sellele järgnew koondud mõttetöö teeb meid mõistustsilselt tugewaks, sügawamaks ja wabastab igasugusest pealiskaudsusest. Kuid kõige selgemad ideed ja tugewad tundmused wõiwad mõne aja pärast meis kustuda, kui meie neid tegudega ei seo. Tegewusel on tahtewõime saawutuses kaaluw tähtsus. Doomulikult peaks iga idee, mis soowi, igatsuse wõi põlguse tundega seotud, meis wastawat tegewust ülesäratama, mida selle teostuseks teha tuleb ehk jälle tehtawat, mitte soowitud tegewust katkestama; tegewus peaks olema ideede loomulikuks reaktsooniks. Harilikult ei kujune aga asi mitte sarnaselt. Jäätakse soowitaw idee kordumalt teostuseta, kaotab see harjumise tõttu oma võime tegu ellu kutsuda ja inimene muutub tegewõimetuks, millele laiskus ja

sellest ärarippuwad muud pahed seltsida wõiwad. Inimest hinnatakse aga tema tegude järgi; sellepärast tuleb soowitawat ideesid alati tegewusega siduda katsuda.

Politseinik neid ridasid lugedes, wõib ütelda, et meie politseinikkudele wõiks see soow küll awaldamata jääda, sest meie tegewusala nõuab meilt rohkem tööd, kui mõni muu tegewusala. Tõsi küll, kuid suurema osa teenistuse tööst teeme meie auto-maatlilselt ära ja sarnasel töö ei ole määrawat tähtsust tahtewõime kaswatuses. Kui meie enesekaswatuses ja sijemises enese distsiplineerimises edasi jõuda tahame, peame sarnase tegemise jaoks aega leidma, mida, ise juhime. Ka teenistuse alal on see põhimõte osalt läbiwiidan, nagu waremalt nimetud koondunud waatlemise teel ehk püüdmises iga samm wõimalikult pare-

malt ja kiiremalt teha. Niisama võib ka teenistuses olles igasugu eduka tegemise algõnnet läbi viia katsuda — ainult ühte tööd korraga tehes ja mitte seda tööd homseks jättes, mida täna ära teha võimalik. Selle põhimõtte teostamine mõjub tahtemõimu kasvatavalt. Otsesõheseks tahtemõime kasvatamiseks peame aga nii palju, kui waba aeg meile seda võimaldab, iseenele ette seatud tegewust läbi viia katsuma. Oleme mõne idee äratundmisele jõudnud, kas enese filmaringi laienemise, ametiala tundmaõppimise jne., peame kohe edasijulkkamata ja järjekindlalt selle teostusele asuma. Seame enesele kawa walmis, näit. see ja teine raamat, õpeabinõu tuleb esimesena läbi uurida. Määratame seks teatud aja kindlaks, kas pool tundi enne teenistusse minekut või sealt wabaks saamist, ehk muul wabal tunnil ja katsume seda järjekindlalt läbi viia. Peagi märkame, et see enesele määratud kohustus wahetewahel tüütawaks kipub minema ükstord tahaks kauem woodi jääda, teine tord „pole tuju“ tööks, kolmas tord tahaks jalutama minna jne. Kuid just sarnastele kõrwalistele tahteawaldustele ja meeleoludele peab kõige kindlamalt wastu seisma ja tord ette seatud tööd läbi viia katsuma. Sel puhul tehtud kestwad ja järjekindlad, kuigi väikesed jõupingutused on tahtemõime kaswatuses kaaluwa tähtsusega. Ei tohi unustada, et need jõupingutused ainult alguses teatud energiat nõuawad, kuna pärastpoole harjumine, kui tähtsam psühholoogiline seadus, meile appi tõttab ja isegi teatud töö meile armfaks muuta võib.

Kokkuvõtetult teame siis, et iga idee ainult siis tegu ellu kutsuda võib, kui ta tundeilmega seotud, mis soowi, igatsuse või põlgutuse näol ennast ilmutab ja et ta ainult sel juhtumisel meis elawaks teguriks kujuneda võib, kui idee tegemise näol awalduft leiab.

Enese üle walitsemise teel on meid aga weelgi mitmed wacnlased waritsemas, nagu mõned instinktid ja päriluse ning kaswatusel omandud tunded, mis ebanor-

maalse kaju omanud, eriti suguline tung ja joowastuse tung, kui nad kestwalt kirgede näol meis pesitsewad.

Nende tundmuste wastu mõitlemiseks meil, nagu ülalpool tähendasin, radikaal abinõusid pole ja nendega „film filma wastu“ mõideldes jääksime alati alla. Siin aitawad ainult kaudsed abinõud. Sugulise fire puhul peaksime katsuma neist põhjustest wahaneda, mis kuidagi seda fire tekitada ehk elustada võiks: seltskonnast ja õhkkonnast, kus neid tundeid „kultiveeritakse“, nilbest kirjandusest ja piltidest jne. eemal hoida. Ka mõõdukas ja lihtne toitmise wiis, kaine elu ja tõsine töö aitawad meist neid tundeid eemale peletada. Niisama peab neid tundeid erutawaid mõttemõlgutusi ja kujutuspihtisi enese peast tekkimise algul „wälja ajama“ ja aktiivselt wastand tundeid ellu kutsuma, nagu sel puhul üleelatud pettumus, rahuldamatuse jne., ühe sõnaga igasugu „proosalisi“ külgesid koondunult järel kaaluma.

Kui meie üldiselt juba mõningaid tagajärgi enese üle walitsemises saawutanud oleme, saame jällegi harjumise teel ka oma kirgedest jagu, sest oma iseloomu poolest on eriti suguline kirg ruttu mõõdaminem. Joowimise, ja muu narfootika tung ning nendega tihti seltsiwad, omapärane kelkumus ja hooplemine, häwinewad meis iseenesest, kut wastawast seltskonnast ja õhkkonnast eemal hoida ja rohkem tõsisematele tundmustele anduda püüame, niisamuti kõiki pahesid ja halbe tagajärgi, mis nende maitsemisega ühendud, võimalikult selgelt enese waimufilma ette seame.

Lõpuks ei saa nimetamata jätta, et üheks tähtsamaks ja üldiseks algõnudeks tundmuste üle walitsemises on keheline terwis, millest ühtlasi waimu terwis oleneb. Saiglane ja nõrga ergukawaga isik ei suuda tundmustele wastu seista, sest temal puudub seks wastaw energia. Et terwisel ja teda saawutawatel kehalistel harjutustel üldiselt ja eriti politsei alal suur tähtsus, pöörame selle küsimuse juure edaspidi weel tagasi.

R. R.

(Lõpp).

Kuidas wanu kirju loetawaks teha.

Kui meil wanade ehk halwa kindiga või halwal paberil kirjutud kirjadega tegemist on, peame omaks turwastamiseks tunnistama, et tihtipeale tähtjad kirjad ja dokumendid sedawõrd äratunestatud on, et nad isegi loetamad pole. Peaaegu kõik kindid pleegiwad

aja jooksul keemilise lagunemise teel — õhugaaside ja niiskuse jne. tõttu. Kõige wastupidawamatels kindidels tuleb lugeda süsinikku sisaldawaid kindid, nagu tuhk ehk tahma ja liimitsee segu. Kõik teised kindid, eriti aga kergest lagunewad anilinwärvide kindid, on

Dige lühike igaga, isearanis siis, kui nad päikesevalguse kätte wäljapandub on.

Seba tööolu olla üks kaupmees wäga tähtsawalt rinda saanud, kes mingisuguse tauba tarwis hinnakirja walmistas, mis 80 marla maksis. Kui tema kirjutusega kuni wittmase nullini jõudnud oli, läinud parema tindiga pudel ümber ja tema oli sunnitud olnud wittmase nulli alawäärtuslike aniliini tindiga kirjutama. Kui juur oli tema imestus, kui mõne päewa pärast suurem ostjate juurewool tekkis, kes teatawat ainet kuulmata odawa hinnaga 8 margaga nõudsid ja sealjuures lärmitsefid ja kaupmeest pettuses süüdistasid. Kui kaupmees hinnakirja waateaknal järelewaatas, selgus, et wittmase nulli tõesti heleda päiksevalguse tõttu niivõrd wäljapleekinud oli, et teda märgata ei olnud. Kaupmees ruttas seda selendamast puudust parema tindiga kormaldama.

Kuid mitte igalord ei saa sarnasest nähtusest nii kergesti üle; isearanis seal, kus meil suure tähtsusega dokumentidega tegemist on.

Dige wanad originaaldokumentid ja kirjad, mis alawäärtuslike tindiga kirjutud, muutuvad selle tõttu mitte loetawaks, et neis rohkesti mehallisoolasi leidub, mis sealjuures üheteist mastupidi keemilisest lahutawad. Sarnasele lahutusele aga järgneb harilikult kiire kirja muutus. Selle tõttu leidub wanade kirjade hulgas dige palju kas wäljapleekinud või punakas pruuniks muutunud kirju. Eraldunud raua-oghd, niiskus ja sellest tekkinud hallitusseened, aitawad mõjumalt wäljapleekinisele kaasa.

Tähtsamaid kirju ja originaal dokumenta wõib kaunis lüha loetawal kujul alal hoida, kui neid puhta wärnitsa lõliga ülemäärime. Kasulikum on weel kirjade jellitiga katmine, mis tuld ei wõtta ja salpeetrikahpest waba on, kuna mõju poolest ta latist taha ei jää.

Dige wanade, lugemiseks mõimatuks muutunud tähtsamate dokumentide loetawaks muutmiseks tarwitakse filtreeritud wedelikku, milles galluspähklid (tindipähklid) wee ehl piirituse sees läbitõdetud on ja mida pehme juustest pingsiga kirja peale määratakse. Kui kiri mõne happe tõttu, mida tint sisaldanud, kahwatuks muutunud on, ehl mõne happega kokkupuutumise teel, kas sihilikult mitte loetawaks tehtud, wõib teda uuesti loetawaks muuta, kui sarnast kirja potasfi sulatiseaga üle pingseldame. Mõnel juhtumisel, eriti aga siis, kui tint metalli sooladid sisaldanud, aitab kirja niisutamise rauawitriooli sulatiseaga. Kahwatuks muutunud gallustindi kirja wõib loetawaks muuta, kui teda wedelikuga niisutada, mis järgmiselt walmistatud: 15 gr. peenekskaotud tindipähklaid pannakse 60 gr. walge weini siisse ja lastakse mõned päewad seista. Kui segu läbi sõela lastud on, lisatakse sellele weel 75 gr. sitroni hapet juure.

Jgal üksikul juhtumisel tuleb aga ettewaatlikult asja juure ajada, et mitte terwet kirja ära rikkuda. Tuleb enne ühte wäikest ja tähtsuset kirja oja mõne

abinduga järeleproowida, et näha oleks misjagune abindu aitab ja siis alles terwet kirja selle abinduga uuendada. Kuid enam ehl wähem tähtsamal juhtumisel peaks politseimil eksperti abi poole pöörduma.

Kirju, mis rauawitriooli sisaldawa tindiga kirjutud, wõib loetawaks muuta, kui kinnises kastis, tema peale wee sees niisutatud kollase wäämel-ammoniumi aurust mõjuda lasteme. Kirja jooned muutuvad siis tume pruuniks, sest sinna kogub wääwli-raud, mis aga õhu käes õghdeerimise teel dige pea oma wärwi kaotab. Et sarnane kiri kestwam oleks, tuleb teda wärnitsa lastiga katta.

Mõnda wäljapleekinud kirja wõib loetawaks muuta wedelikuga, kus 1 osa rauast waba, puhas soolahapet 100 osa destilleeritud weega segatud. Selle wedelikku lastetakse karmelt kiri ja kui tema weidi ärakulmanud on, riputakse pulbriks tehtud kollase mere-soolaga üle. Kui tint oli walmistatud ainetest, mis raua soolast sisaldasid, tuleb kiri sinisena ilmsiks, kui ta aga wase soolast sisaldas — punakas pruunina. Ülekilgne mere-sool raputakse kirjalt ära ja niisutatakse teda weel dige nõrga sooda sulatiseaga. Sarnane loetawaks muutmise wõis annab häid tagajärgi, eriti juhtumistel, kus kiri mereweega kokkupuutumise teel mitte loetawaks muutund on.

Ei wii aga ülalnimetud keemilised katsed soowitawale eesmärgile, jääb kriminaalstile üle mõimatus fotografeerimise teel kirja loetawaks muuta. See abindu on küll kõige tululikum ja tähtsam, kuid temal on see hea omadus, et originaal täiwa terwet ja muutmataks jääb. Fotografeerimist toimetatakse järgmiselt: dokument fotografeeritakse ja saadud negatiivist walmistatakse teatud arv positiive, mis wäga õhukesed ja läbipaistwad peawad olema. Need positiivid saawad karmawäärt õigesti üheteise peale laotud ja kokkupressitud. Selle ühendud positiivil muutuvad üksikud nõrgad kirja jooned, walguse läbitungimisel selgeks ja terawaks. Sellest kokkuliidetud positiivist walmistatakse üleswõtmise teel uus negatiiv ja lopeeritakse juba selgelt loetaw üleswõtte.

See wõis wanu kustumud kirju loetawaks muuta on ühtlasi käige kindlam ja usalduswäärilisem. Ta on jeniini kriminaal praktikas dokumentide wõltsimiste puhul üllatawaid tagajärgi annud. Fotografeerimine aitab ka seal, kus allkirjad sarnaste kirjutuswedelikudega kirjutud, mis teatud aja pärast ärakaowad, nagu seda wekslite, testamentide ja muude dokumentide juures kuriahtlikult tarwitakse.*)

Jgal juhtumisel on praegusel ajal mõimatus olemas pleekinud ja mitteloetawaid kirju loetawaks muuta, olgu see keemikeri kabinetis, ehl kriminaal-fotograafi töötuas.

—II—

*) Toimetusel märkus. Dokumentide wõltsimise ja kirjade ekspertiisi juure tuleme lähemas tulewikus tagasi.

Waimuhaiguste wormid.

(3. järg).

Rahwasuu teab rääkida kuutõbistest, kes kuualgetel bödel ette wõtawad wäga kaalamurdwaid jalutuskäiku üle kõrgete aedade, majakatusel ja teistel kõndimiseks hädachtlikkudel kohtadel. Rahwas teab ka, et kuutõbine seal juures mitte meelemõistuse juures pole, waid poolnelises seisukorras wiibib ja et teda mitte hüüdmise läbi äratada ei tohi, sest et selle tagajärjeks on enamiste see, et kuutõbine alla kukub. Kuutõbine peale jalutuskäiku keerab jällegi woodisse tagasi ning teine päew ei tea selest midagi, kuidas tema möödaläinud õõ mõõda saatis. Ka siis, kui kuutõbist tema jalutuskäigul kinni pidada, ei tea tema ülesärkates mitte seletada, mis tema teinud. Kuutõbised tulewad wäga harwa ette, kuid nende tegewus on nii iseloomustaw ja haruldane, et jutud rahwasuus nende üle ei kattu.

Sitamaani on õpetlased asjata pead murdmud selle üle, misjagune ühendus kuul selle haruldase waimuhaiguse wormiga on. Teada on, et kuul mingisugune mõju kuutõbise haiguse hoo wäljatutumiseks on, sest et kuutõbine, nii kui juba seda haiguse nimetus näitab, ainult kuualgetel bödel oma jalutuskäikujid ette wõtab ning kaalamurdwais kohtades kõndides tarretanud silmega kuu peale wahib. Misjagune jaldusline protsess seal juures waimuhaige hingeelus sünnib, on meiegaegse teaduse eest kaetud. Tumeatud meeleolus wõtab kuutõbine terwe rea tegewusi ette, mis iseenesest küll otstarbekohased on, kuid millest kuutõbine oma normaalolekus midagi ei tea, millest mälestusse mingisuguseid jälgi ei jää. Kuutõbise tahtewõim tõotab nii welda oma käe peal, ilma meelemõistuse kontrollita.

Wähem tuntud on rahwa suus nõndanimetud õvrandajad. Psühholoogiliselt on nende tegewus niisama seletaw, kui kuutõbiste. Kuid nende poolneku seisukord wõib nii sügaw olla, et ülesäratamine mitte igakord ei õnnesta. Üks peretiudruk tõusis wahetewahel õõseti üles, wõttis lüpsiku ja läks lanta lehmi lüpsma. Järgmisel päewal ei tea tema midagi seletada. Pererahwas rääkis, et tema silmad olid sealjuures tumeatud ja tarretanud waatega, nagu kahwatu, fedagi juuresolejatest tema tähele ei pannud.

Kaks täiskaswanud peretiutart tõusewad õõseti üles, seewad mõõblid tubades ühest

kohast teise ja, kui wanemad neid takistada püüawad, hakkawad wägivallega wastu, ilma et nad sealjuures ärtaksid. Teisel päewal ei tea nemad midagi oma õõsijest tegewusest kõneleda.

Sarnane mälestuse wõlmetus esineb ka langetõbiste juures ning wõib ka alkoholi kurjasti pruukimise tagajärg olla. Alkoholi kühwt halwab mälestust ja takistab tema tegewuswõimet. Ka joobnud isiku määratsemise tuju on alkoholi kühwtituse tagajärg. Kui ainete wahetus inimese organismis milgil põhjusel rifutud saab, siis on selle järelduseks organismi enefektiwittamine, mis inimese meeleolu ning terwise peale mitmekesijelt awaldub. Suhtruhahged näituseks kaebawad neuralgia, südamefloppimise, ärewuse, korratu seedimise ja teiste hädade üle, mille põhjuseks juhkur on. Et ka langetõbe hoods organismi enefektiwittamise tagajärjeks wõiwad olla, selle eest räägib see asjalolu: kui langetõbise tahtewõim ja joogist soola täitsa kõrwaldada, siis krampid harwemaks jääwad ning mõnedel juhtumistel haiguse hoods täiesti kaowad.

Mille peal langetõbe hoods õieti põhjenewad, on teadusel sitamaani tundmata. Enne haiguse hoods tekivad pahatihti silmanähtawad hingelised rikked: apaatia, meelesegadus, ärewus. Mitte igakord ei ilmuta ennast haiguse hoods krampides. Haige kaotab enesetundmise. Kui haiguse hoog lühike on, siis wahib haige tarretanud pilguga oma ette, silmatera lateneb, nagu on kahwatu, otta ette ilmub higi; haige isik, tema enesetundmine on just kui arawlekul, kuni järsku tema jälle meelemärfusele ärtab. Teine jälle naerab põhjuse, räägib wahetpidamata, jookseb edasi-tagasi, laulab, trambib jalgadega. See kõik tuurib minutid, weerand ehk ka pool tundi ja järsku ärtab tema jälle meelemärfusele. Sarnased haiguse hoods wõiwad ka tundide kaupa wahetpidamata edasi kesta. Mõned langetõbised peawad endid sealjuures enam ehk vähem normaalselt üles ning ainult kõrgeste erutud olek laseb haigust oletada ja seda ka ainult psühiaatri silmal ehk haige lähematel tutwatel. Mis ta sel ajal teeb ehk räägib, sellest ei ole temal ärtwele saades mingisugust aimu.

Peale õvrandajate on tuntud waimuhaiguse worm, mis päewa rändamises awaldub, ning õõsel haige normaal seisukorda jätab. On ka waimuhaiguid, kellede meele-

tumestus päewade ja ööde kaupa kesta wõib. Peaaegu igas psühiaatri käsiraamatuse leiame meie näituse, kus keegi Hamburi kaupmees ennast forraga Bombay linna tänawatel leiab olewat, ilma et tema teadnud oleks, kuidas ja mispärast tema sinna sattunud. Kõiki neid waimuhaiguse vormisid ühendab psühiaatria epilepsia (langetõbe) nime all.

Epileptikud mõivad haiguse hooajal ka kuritegusid forda saata: warastawad, petawad, wigastawad, tapawad, süütawad tuld, wägistawad. Kuidas nüüd selgeks teha, et epileptik teatud kuriteo tõesti haiges olekus forda saanud? Seletawad ju harilikud normaal terwisega kurjategijad niisama, et nad „midagi ei tea!“ Psühiaatri ülesanne siin on üks raskematest. Kuid peame tähendama, et ka nemad ise kaunis tihti selles süüdi on, kui kohus nende arwamist mõbda ei talita. Nemad selle asemel, et kohtule seletada, selgeks teha oma arwamist toonitawad ainult ning tõendawad oma lõpuotsust. Arusaadaw, et niiviisi ettekantud arwamine sugugi weenduw kohtule olla ei wõi.

Wahi peal seijew sõdur lasi püstiga ilma millegi põhjusteta teise lähedalolewa sõduri maha. Pärast seda wõttis püsti õlale ja just kui midagi poleks sündinud, pidas edasi oma wahiforda. Juurdlusel seletas tema, et ta midagi ei tea, kuid lisas juure, et see wõib kõik ju juhtunud olla, jest puuduw patron tõendab seda. Sõjafobus oli juba walmis oma otsust kuulutama, kui kohtualune langetõbe krampides maha langes. Mahalaskmise asemel sattus tema waimuhaigete majasje.

Kui epileptikud süüalujena esinewad, siis wõib nende kuritegudes wahete wahel nii mõndagi filmatorikawat leida. Epileptik juure hädaohuga enesele warastab asju, millel mingisugust wäärtust pole. Ühte mõrtsukat-epileptikut leiti rahulikult magamas oma ohwri kõrwal; teine jälle hulkus, werine nuga käes, paar tundi pärast tapmist tapmise koha lähedal. Sissemurdja-epileptik, kes wäga targalt forteris kallimad asjad kokku kraaminud oli, istub forragi klaweri taha ja hakkab mängima, kus juures teda ka tabati. (Järgneb).

Kriminaalpolitsei aruandest.

Kuritegemus.

Sündmuste üldarw on 1921 a. eelmise aasta arwust 1376 sündmuse wõrra juurenemud. 1920 a. oli politseide poolt registreeritud sündmusi 39.241, kuna nende arw 1921 a. 40.617 oli. Sündmuste arwu juurelastw tuleb peaaesjalikult kirjutada joochnud oleku, waurikkumiste ja ukufe arwele. 1920 a. oli nende arw 3763, aruande aastal aga 6896, mis muidugi wiina wabamüügiga seletataw. Samaugust tõrju märkame ka mitmesuguste administratiiv määruste, nagu elanikkude registreerimine, sõjariistade loata hoidmine, keelatud ajal kouplemine, terwishoiu määrused jne., rikkumiste juures. 1920 a. oli nende arw 7737, aruande aastal aga — 11.130. Suurelt osalt on jeesugune tõus seletataw sellega, et politsei on hakanud suurema hoolega walwama tähendud määruste täitmise järele. Selle wastu on aga määrgata tuntawat langemist mõnesuguste kuritegemuse liikide juures. Esimesena torfab filma hobusewarguste arwu langemine 1070 (1920 a.) pealt 310 peale. Selle nähtu põhjus on seletataw sellega, et krim-pol. on õnnestanud mitmed hobusewaraoste jalku likwideerida, Järwa maakonnas, näit., 8-meheline jalk ühel hoobil. Tõsiselt taasa mõjunud on ka hobuste registreerimiseks tarwitujele wõetud passijüsteem, mis hobusewaraoste raskets teeb warastud hobuseid oma riigi piirides realiseerida.

Teisest küljest peab arwesse wõtma, et kaunis suur arw hobusewargaid kohtute poolt pikemaks ajaks kinni mõistetud.

Edasi wõib nimetada liht- ja taskuwarguste arwu kahanemist 13.094 (1920 a.) pealt 10.500 peale, seega ligikaudu 20% wõrra. Seda nähtust wõib seletada ühest küljest rahwa majanduslike seijutorra paranemisega, teisest küljest aga ka poliitisei teguwõime kaswamisega. 1920 a. oli awalikuts tegemise % mainitud kuritegude dial 38,8, 1921 a. aga — 52,3.

Sama % wõrra on ka süütamiste arw langenud — 258 pealt 210 peale. Selle wastu on teiste juuremate kuritegude arw endiseks jäänud, kuna aga nende awalikuts tegemise % tuntawalt kaswanud on, mis lootust annab ka nende arwu jätkjärguliseks langemiseks. Käesolewa aasta esimesed neli kuud on seda lootust igatahes tõendanud.

Ei oleks ilma huwitujeta wõrrelda kuritegemust üsikutes maakondades ja linnades, jilmaspidades rahwa arwu.

Linna ja maakonnad.	Sündmuste arw 1921 a.	Umbkaudne elanikkude arw kümne tuhandetes.	Sündmuste arw iga 10.000 elaniku kohta.
Tallinn	10.470	11,5	910
Tartu	4.688	5,1	910

Linnad ja maakonnad.	Sündmuste arv 1921. a.	Umbkaudne elanikkude arv kümn. tuhandetes.	Sündmuste arv iga 10.000 elaniku kohta.
Narwa l. ü. maak.	2.639	4,3	610
Lääne maakond	2.956	7,1	410
Saare "	1.895	5,4	350
Walga "	1.714	5,3	320
Wiru "	2.974	11,2	270
Pärnu "	2.619	9,8	260
Wõru "	1.930	8,6	220
Järwa "	1.344	6,2	220
Harju "	2.087	10,1	200
Tartu "	2.420	13	190
Wiljandi "	1.384	10,8	130
Petseri "	424	8	50

Kolme juurema linna ja Lääne maakonna sündmuste arvu teevad juureks joomine, terwis- hoiu, elanikkude registreerimine ja sõjariistade hoid- mise määruste rikkumine, mille arv Tallinnas 4804, Tartus 2722, Narwas 1422 ja Lääne maa- konnas 1350. Teistes maakondades püsib tähen- dud sündmuste arv 1000 ümber.

Järgnevad tabelid võrdlevad maakondade ja linnade kuritegevust üsifikute kuriteo liikide järele.

T a p m i s e d.

Linnad ja maakonnad.	Sündmuste arv 1921. a.	Umbkaudne elanikkude arv kümn. tuhandetes.	Sündmuste arv iga 10.000 elaniku kohta.
Tartu	25 (17)	5,1	4,9
Tallinn	52 (34)	11,5	4,5
Wiru maakond	40 (37)	11,2	3,5
Järwa "	19 (20)	6,2	3
Narwa l. ja mf.	12 (10)	4,3	2,8
Lääne maakond	15 (9)	7,1	2,1
Pärnu "	15 (14)	9,8	1,5
Harju "	14 (21)	10,1	1,4
Wiljandi "	13 (13)	10,8	1,2
Walga "	6 (3)	5,3	1,1
Tartu "	13 (13)	13	1
Petseri "	7 (16)	8	0,9
Wõru "	7 (8)	8,6	0,8
Saare "	4 (8)	5,4	0,7

Klambrites on näidatud 1920 a. arvud.

T u l i s j ü ü t a m i s e d.

Linnad ja maakonnad.	Sündmuste arv 1921. a.	Umbkaudne elanikkude arv kümn. tuhandetes.	Sündmuste arv iga 10.000 elaniku kohta.
Pärnu maakond	37 (22)	9,8	3,7
Lääne "	22 (40)	7,1	3,1
Wõru "	20 (36)	8,6	2,3
Tartu "	28 (48)	13	2,2
Tartu linn	9 (2)	5,1	1,7
Wiru maakond	18 (13)	11,2	1,6
Tallinna linn	17 (11)	11,5	1,5
Saare maakond	8 (8)	5,4	1,5
Wiljandi "	14 (26)	10,8	1,3
Harju "	13 (27)	10,1	1,3
Järwa "	7 (15)	6,2	1,1
Walga "	6 (1)	5,3	1,1
Petseri "	7 (9)	8	0,9
Narwa l. ja mf.	4 (—)	4,3	0,9

Linnad ja maakonnad.	Sündmuste arv 1921. a.	Umbkaudne elanikkude arv kümn. tuhandetes.	Sündmuste arv iga 10.000 elaniku kohta.
----------------------	------------------------	--	---

R ö ö w i m i j e d.

Tallinna linn	97 (88)	11,5	8,5
Tartu linn	23 (38)	5,1	4,5
Narwa l. ja mf.	18 (41)	4,3	4,2
Wiru maakond	30 (31)	11,2	2,7
Harju "	23 (26)	10,1	2,3
Lääne "	14 (11)	7,1	2
Saare "	9 (6)	5,4	1,7
Wõru "	16 (10)	8,6	1,7
Walga "	9 (9)	5,3	1,7
Petseri "	13 (32)	8	1,6
Pärnu "	15 (10)	9,8	1,5
Tartu "	19 (12)	13	1,5
Wiljandi "	12 (10)	10,8	1,1
Järwa "	5 (7)	6,2	0,8

S o b u j e w a r g u j e d.

Tartu linn	40 (56)	5,1	7,8
Walga maakond	25 (39)	5,3	4,7
Wõru "	40 (117)	8,6	4,6
Petseri "	27 (92)	8	3,4
Narwa linn	13 (118)	4,3	3
Järwa maakond	17 (108)	6,2	2,7
Wiljandi "	17 (81)	10,8	2,6
Wiru "	28 (143)	11,2	2,5
Tallinna linn	33 (67)	11,5	2
Harju maakond	18 (48)	10,1	1,8
Saare "	7 (11)	5,4	1,3
Tartu "	15 (66)	13	1,2
Pärnu "	11 (71)	9,8	1,1
Lääne "	8 (46)	7,1	1,1

M u r d w a r g u j e d.

Tallinna linn	403 (203)	11,5	35
Narwa "	103 (103)	4,3	24
Harju maak.	116 (169)	10,1	11,5
Saare "	47 (3)	5,4	8,9
Wiru "	96 (82)	11,2	8,6
Tartu "	43 (78)	5,1	8,4
Järwa "	51 (128)	6,2	8,2
Wiljandi "	80 (49)	10,8	7,4
Pärnu "	68 (83)	9,8	6,9
Wõru "	60 (96)	8,6	6,9
Lääne "	44 (77)	7,1	6,2
Tartu "	66 (42)	13	5,1
Walga "	25 (12)	5,3	4,7
Petseri "	26 (29)	8	3,2

S i h t - j a t a s t u w a r g u j e d.

Tallinna linn	2585 (2525)	11,5	225
Tartu "	832 (1386)	5,1	163
Narwa "	684 (866)	4,3	159
Lääne maak.	592 (627)	7,1	83
Järwa "	480 (570)	6,2	77

Sinnad ja maakonnad.	Sündmuste arv 1921. a.	Ümbraudne Sündmuste		Sinnad ja maakonnad.	Sündmuste arv 1921. a.	Ümbraudne Sündmuste	
		elanikkude arv tümn. tuhandetes.	arv iga 10.000 ela- niku kohta.			elanikkude arv tümn. tuhandetes.	arv iga 10.000 ela- niku kohta.
Pärnu	745 (759)	9,8	76	Harju	656 (813)	10,1	65
Viru	839 (1012)	11,2	75	Valga	297 (300)	5,3	36
Wõru	602 (785)	8,6	70	Wiljandi	429 (714)	10,8	39
Saare	366 (449)	5,4	68	Petseri	169 (317)	8	21
Tartu	857 (1048)	13	66				

(Järgneb.)

Kirjadest toimetusele.

Reegi politsei käskjalgadest kirjutab meile:
Kas on politsei käskjalgadel riide varustus tarvilik või mitte?

Üleüldisest politsei koosseisust on iga linna ja maakonna politsei valitsuses üks käskjalg ette nähtud, palga juurtega 3240 m. kuus, millest ta peab enesele ülespidamist, korterit, kütet ja valgustust muretsema ja korraldust riides käima. Praeguse elu kalliduse tõttu vastab käskjala palg waevalt elatamiseks, aga kuidas peab ta omale riide varustust muretsema?

Wõtame näituseks sellest palgast ühe kuu ülespidamise peale 1800 m.; korter, puud ja valgustus 800 m.; juhustilised kulud 300 m.; teeb kokku 2900 m. Üle jääts siis 340 m., misjagune ülejäätk aastaks 4080 m. wälja teeks. Urwale sellest jummast maha puhutatamaks, palju siis jääb riide ja jalanõude

muretsemiseks üle? Et aga käskjalal kõige rohkem käimist ja raskemat tööd teha tuleb, kuulub temal aastaks ülikord riideid, mis kõige odavamalt 4500 m. ja üks paar tugewaid saapaid 2500 m., see on siis kokku 7000 m. Aga kust wõtta nüüd 2920 m., mis aastaks rohkem wälja läheb; kuidas peaks nüüd riideid ja jalanõusid muretsema?

Kas ei saats ta käskjalgale kuidagi moodi wõimaldada, et ta nende seisukorda lahendada? On ju igas politsei valitsuses juhtumise kombel läinud aasta politsei kordnikutele wanu wormi riideid üle jäänud, mis nurkates loidel purustada seisawad. Tõesti küüdwäärt, kui mendeftti mõnda wäikejema taju eest käskjalgale ümbertegemiseks wälja antakse, et nii wiigi kergem riidega warustatud saada ja aasta teenistust otsotjaga kokku ajada.

Käskjalg.

Küsimised ja kostmised.

Mr. 989. Tellija nr. 2236. Küsimine. Teemajast läheb üks teemajapidaja eluruumi, kus teemajapidaja oma küllalistega awalikult wiina joob. Kas wõib politsei sel juhtumisel teemajas wiina joomise kohta takistusi teha või ei?

Wastus. Kui üks teemajast teemajapidaja eluruumi läbikäidaw on, s. o. kui ta mitte täielikult kinni tehtud ei ole, siis ei ole pidajal õigust seesuguses eluruumis wiina hoida ega oma küllalistega juua ja politsei on kohustatud wahela segama.

822. „E. P.“ lugeja 1752. Küsimine. Kuidas tuleb talitada „R. L.“ nr. 17, lehek. 107 — 1921 a., awaldatud määruse põhjal isiku maksuõuetuse puhul isikutunnistuse wäljaandmisega, sest waeussetunnistuse ja isikutunnistuse wäljaandmine saab kuuluma ühele ja samale politseile?

Wastus. „Riigi Teatajas“ nr. 17 — 1921 a. awaldud täiendawa määruse p. 8 järgi on isikutunnistuse wäljaandjal asutajal õigus politset poolt wäljaantud maksuõuetuse tunnistuse ettenäitamise puhul nimetud isikut isikutunnistuse pealt wõetawast tasust ja kaotuse puhul riigitasja

heaks wõetawast maksust wabastada. Juhtumine, kus üks ja seesama politsetajutus isikutunnistuse saaja maksuõuetust kindlaks teeb ja temale ka isikutunnistuse wälja annab, ei muuda seda asjaolu: politsetajutus on õigustatud sarnasel juhtumisel isikutunnistuse saajat maksust wabastama.

Mr. 1042. Lugeja M. R. Küsimised.

1) Kas on politsei raiooniüleml seadusega kohustatud algkooli juhataja poolt temale saadetud, enne kooliaja lõppu koolist lahkunute ja palgalisese teenistusse astunute koolilaste nimekirja järele juurdlust ette wõtma, selgituseks, kelle juure nimelt on see ehk teine laps teenistusse astunud, ning siis teenistusandjaid wastutusele wõtma. („R. L.“ nr. 75/76 — 1920 a. algkooli sead. § 19 järele on järewalwe kohalise kooliwalitsuse peale pandud).

2) Kas wõib kohaline kooliwalitsus otsekohe kaebusega esineda rahukohutiku juures isikute wastu, kes koolikohustuslikka koolilapsti kooliajal on teenistusse palganud.

3) Kas wõib maakonna kooliwalitsus omalt poolt politseile peale panna kohus-

tusi nende määruste täitmise järelwalwe ja wastutusele wõtmise suhtes.

Wastus. Kõigi kolme küsimise peale tuleb jaatawalt wastata.

Ametlik osa.

Nimetused ja wabastused ametialal.

Siseministri päewakärguga:

Nimetud:

Ministri kantselei II j. kantselei ametnikuks Johan Madise p. Lagus, arwates 1. juunist j. a.

Arweofatonna II j. kantseleiametniku f. t. Eduard Willemi p. Einblau, arwates 26. maist j. a.

Politseipeawalituse ülema päewakärguga:

Nimetud: Petseri maak., Jrboska walda, Drehowski külla, kaubandus ja tööstus o/ü „BZM“ päralt olemasolewa kaubituspunkti, wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks Karl Trepp, arwates 4. maist j. a.

Petseri maak., Slobodka walda, Kamenta külla, Teodor Leontjew'i päralt olemasolewa kaubituspunkti, wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks demobiliseeritud sõjawäelane Arnold Ernefaks, arwates 4. maist j. a.

Petseri maak., Jrboska walda, Moluskowo külla, Sophie Münting'i päralt olemasolewa kaubituspunkti, wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks demobiliseeritud ohwitser Konstantin Mekei p. Miik, arwates 8. maist j. a.

Petseri maak., Jrboska walda, Widowitschi külla, Johan Kikka päralt olemasolewa kaubituspunkti, wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks Hans Hanju p. Mõttus, arwates 9. maist j. a.

Petseri maak., Jrboska walda, Suur-Kalki külla, kaub. ja tööst. o/ü „BZM“ päralt olemasolewa kaubituspunkti, wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks demobiliseeritud ohwitser Erich Reinholdi p. Põder, arwates 15. maist j. a.

Petseri maak., Jrboska walda, Widowitschi külla, Heinrich Lagus'e päralt olemasolewa kaubituspunkti, wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks Ernst Friedrichi p. Espenberg, arwates 16. maist j. a.

Widowitschi kaubituspunkti piiripolitsei kontrollöör Arnold Meender nimetud Petseri maakonna politseiülema kärgutusse, wabapalgaliseks piiripolitsei ametnikuks jaoskonna ülema abi õigustega, arwates 1. juunist j. a.

Petseri maakonda, asuwasse Walter Rosenberg'i päralt olemasolewa Widowitschi kaubituspunkti, wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks demob. sõjaw.

Arnold Daweti p. Smironin, arwates 1. juunist j. a.

Petseri maak., Jrboska walda, Widowitschi külla, August Koorti päralt olemasolewa kaubituspunkti, wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks Bernhard Peetri p. Patt, arwates 1. juunist j. a.

Wabastud ametist: Narwa linna politsei 2. jaoskonna ülem Wainomets, arwates 1. juunist j. a.

Nimetud: Järwa maakonna politsei I. jaoskonna ülemaks end. jama politsei ülema abi Oskar Tedder, arwates 1. juunist j. a.

Järwa maakonna politsei II. jaoskonna ülema kohuste täitjaks Willem Teets, arwates 1. juunist j. a.

Petseri maakonnas asuwa kaubamaja „M. Gerit ja E.“ päralt olemasolewa kaubituspunkti wabapalgaline piiripolitsei kontrollöör Sulo Nykanen ülewiiidud jama maakonda asuwasse Heinrich Lagus'e päralt olemasolewa Widowitschi kaubituspunkti ja sealolewa kontrollöör Espenberg ülewiiidud Nykanen'i asemele Pleskisse, arwates 2. juulist j. a.

Petseri maakonnas asuwa kaubamaja Bernh. Palm'i päralt olemasolewa Orjaditschje kaubituspunkti wabapalgaline piiripolitsei kontrollöör Karl Miil ülewiiidud jama maakonnas asuwasse Johann Kikka päralt olemasolewa Widowitschi kaubituspunkti ja sealolewa kontrollöör Hans Mõttus ülewiiidud Karl Miil'i asemele Orjaditschjesse, arwates 5. juunist j. a.

Petseri maakonnas asuwasse Osvald Mewi päralt olemasolewa Podgromje kaubituspunkti nimetud wabapalgaliseks piiripolitsei kontrollööriks demob. ohwitser, endine Tallinna linna politsei refereri kordnik Martin Eskola, arwates 7. juunist j. a.

Kohtuministeeriumi teadaanne.

Prokuratuuri ajutise korralduse („R. E.“ nr. 55/56 — 1920, lead. nr. 141) § 6 põhjal on kohtupalati prokurööri wanema abi Wahtrik'u peale pandud end. ringkonnakohtu prokurööri õigused ja kohused Rakwere-Paide rahukogu juures, arwates 2. juunist 1922 a.

Kohtuministri poolt on end. Tartu notaarius Jakob Kristelstein nimetatud notaariuselaks Tallinna linna. Tema kontor asub Merepuiesteel nr. 17 ja on awatud äripäewadel tella 9—3.

Detektiiv X-kiirtega.

Arthur Reewi jutustus.

— Ma tulin Teie juure, professor Kennei et Teie abi paluda ühe äkilise jurma selgitamiseks, mille põhjus minule täiesti arusaamata. See suri on väga kahtlustatavate oludega ühenduses. Mu nimi on Blight, doktor Blight.

Meie külasine rääkis vahukult, kuid igakuks oleks võinud näha, et ta farnaste arstide hulka kuulub, kes ainult äärmisel korral kõrvalise abi poole pööravad.

— Milles asi seisab, doktor? — küsis mu sõber ja üürnik Craigh Kennedy.

Doktor tõhatas häälte selgitamiseks.

— Suri väga kena noor neiu, kunstnik, Rod Fleming. Warsti peale sõja algust tuli ta Prantsusmaalt tagasi Londoni ja elas Chelsea's, mitte kaugel minu majast, ateljee.

Umber nädala eest kuhuti mind haigeksjäänud miis Flemingi juure. Wist oli see kunstniku taatitud Leila, kes mind telefoniga kutsus; siiski ma ei ole kindel, kas just tema minu juure kõlistas. Miis Roda jäi äkitselt, tund aega peale lõunajõdgi, haigeks. Ma leidsin ta pulsi väga kiirendatult tõõtawat ja iga minut läks tal jüda halvaks. Markootiliste abinõude waral läks mul lorda teda meelemärfusele äratada. Haigus oli ägedale gastritiisele väga farnane. Ja nüüd, eila õhtul umbes samal ajal, kuhuti mind uuesti sama neiu juure. Miis Roda seijuford oli weel halvem, kui eila; kõif endijed haiguse tundemärgid läksid tõõsemaks; hirmjate kõhuwalude jäwela langes ta meelemärfusetusse. Soojusmõõtija näitas üle neljakümne kraadi. Wist tulim ma liiga hilja, seft et kõigist minu poolst tarwitusele mõetud abinõudest hoolimata suri ta meelemärfusele tulemata. Enefetapmise mõimaluse heidan ma täiesti kõrwale. Äfi seisab selles, et kui ta peale eimeest haigusehoogu ärtas, ta kanget jurnahirnu awaldas ja mingisuguseid seletusi haigeksjäämise üle ei mõinud anda.

— Aga mis oli siis tema haiguse põhjusaks? — küsis Dr. Kennedy, kes kõif, mis mõimalik, isiklistest muljetst oli otjustanud koguda.

Blight waitis; nähtawasti oli ta arstliku eetifa üle järelnõtelles kahewahel; lõpuks aga otjustas ta äkisti Craigh'ile oma tähewpanemist wõal-dada.

— Mind huvitab väga kunst, professor, — seletas ta. — Arwan, et Teie Watteau kuulsast „Kewade pidust“ kuulnud olete?

Kennedy nokutas peaga.

— Nagu Teil arwatawasti teada, — jattas Blight ruttu, — rippus originaal krahwinna LaFontaine'i lossis Compiegne'i metsas ja hinnali teda kasehinne tuhanda naela peale, wõi rohkem.

Ta waitis; siis halvalt kaetud ärewusega, ettepoole kummardades, jattas ta:

— Kui ma eimejel korral miis Flemingit meelemärfusele äratasin, ütles ta mulle mu seaz, et krahwinna selle pildi tema kätte kunni sõja lõpuni hõnule oli amud ja et ta selle Londoni kaasa oli toonud, arwates, et pilt siin paremini fairsitid on.

— Enn, — ütles Kennedy. — Imelik! Teie seijukoht on seega — tapmine?

Doktor Blight heitis lord Kennedy, lord minu peale ning lausus siis pikkamisi:

— Ja; kuid meie, see on, kohtuärst Lesley ja mina, ei leia kihwtist wõhematt jälge. Täiesti arusaamata lugu.

Kennedy uuris tähewpanelikult Blighti nägu.

— Ma tahaksin tema tubasid näha, — tähendas wiimaks Craigh. Sakaduskline lugu hakkas teda huvitama.

Miis Roda Flemingi korter ajus väga meelbiwates ruumides; tema suure ateljee atrnad olid põhja poole; ateljee ise oli teistest tubadest poole kõrgem; teijed toad selle tagajärjel kahte lorda üksteise üle paigutatud. Kunstniku pühapanika sisseastudes, nägime kõigil seintel, ehk paremini õõidud, igalpool, kunsti tooteid. Kuid „Kewade pidu“ nende hulgas ei leidnud.

Kahtlunu korteris oli ainult tema taatitud Leila, väga ilus, äärmiselt lühfakt, kuid maifekalt, viides; file kuld wõru hiilgas ta pahema läe kolmandal sõrmel. Miis Roda jurn näis teda väga kurwastawat.

— Näidake mulle, misuguses seisatus leidrite Teie miis Flemingi, — pöõbras Kennedy doktor Blighti poole.

— Kui ma siia sisse astusin, — wastas Blight, — lamas ta põõgiti üle selle sohwa, just nagu ta minefamisef selle peale oli langenud. Minu mõlema wiifidi korral seijis siin wõifene kaetud lõunalaud; lõunajõõmine oli lõpetatud, kuid sõõginõud olid weel arakoristamata. Ning — tähendusrikkalt liias Blight juure, — mõlemal korral nägin ma sõõginõusid weel teije isiku jaoks, kuid jeda isikut ennast kohal ei leidnud.

Craigh Kennedy waatas küsiwalt Leila otja.

— Ma käifin ainult päewal teenimas, — wastas ta tagasihoidlikult. — Kui preikil õõhuti wõifefed wastawõõtmised olid, maksis ta mulle eriti selle eest, et ma tagasi tuleks, laua ära koristaks ning nõud peseks. Miis Fleming armastas väga ise maitswaid lõunajõõde walmistada, aga nõude pesemist ei mõinud ta kallida.

Doktor Blight nokutas tähendusrikkalt peaga;

Leila sõnad näeksid talle jalgats tegemat, mis teda mõlemal korral teenija kutsunud oli.

Meie lätsime Kennedyga tillukesse kōõki ja nägime seal sahwrit, kus Leila wähearwulisti jōõginōude kogu hoibis. Craigh waatas kiiresti kōõki riinulitel olewad jōõgitagawarwad jarel; nende hulgas panin ma tähele pudeli lõmmuka liha joustiga, millel kange, teraw lõhn oli.

Craigh waatas ka ateljee nurgas olewa kirjutaslauateise kiirelt läbi, mille tagajärg kimp kirju tema käes oli.

Kiirelt silmitjes ta nad läbi. Paljude kirjade lõpul, mis intiimset iseloomu oliwad, seisis: Arnold Faber. Ma teadsin, et Faber oli noor kunsti toodete kollektionaar, wāga rikas ja kangeliki mitte ainult asjaarmastaja. Teised kirjad olid ariffsulised — kunsti galleriide omaniku Pierre Jacquot ja W. poolst saadetud. Meie leidjime selle täiesti loomuliku olewat. (Järgneb.)

Wäljaandja: Toimetuskommissjon.
Wastutaw toimetaja: K. Reinberg.

K u u l u t u s e d.

Tunnustakse maksusetaks kaduma läinud isikutunnistused järgmiste nimede peale:

- Wirmann, Alfred, w. a. Nõmme pol. jsk. 22. V. 1920 a., nr. 2057. (2273)
- Juschewitsch, Feliks, w. a. Nõmme pol. jsk. 10. 8. 1920 a., nr. 2173. (2274)
- Tasane, Lydia, w. a. Nõmme pol. jsk. 25. 3. 1922 a., nr. 3022. (2275)
- Lambert, Piine Piija t., w. a. Matskivi wallaw., 2. 12. 1919 a., nr. 89. (2785)
- Kuusik, Emilie Juhani t., w. a. Wana-Kuuste wallaw. 24. 12. 1919 a., nr. 289 (2786)
- Kiipli, Johannes Hansu p., w. a. Raastre-Wõnnu wallaw. 17. 1. 1920 a., nr. 702. (2787)
- Lwes, Alfred Willemi p., w. a. Raastre-Wõnnu wallaw. 24. 8. 1920 a., nr. 2576. (2788)
- Ottan, Richard Jaani p., w. a. Ahja wallaw. 11. 12. 1919 a., nr. 52. (2789)
- Konja, Amanda Hendriku t., w. a. Raastre-Wõnnu wallaw. 9. 2. 1919 a., nr. 758. (2792)
- Kütt, Jaan Jakobi p., w. a. Tammistu wallaw. 21. 12. 1919 a., nr. 157. (2793)
- Kozi, Dawed Johani p., w. a. Wana-Kuuste wallaw. 13. 12. 1919 a., nr. 21 (2794)
- Kiljak, Peeter Johani p., w. a. Ahja wallaw. 14. 9. 1920 a., nr. 680. (2796)
- Pungar, Jaan Jakobi p., w. a. Raastre-Wõnnu wallaw. 24. 1. 1920 a., nr. 590. (2797)
- Tilba, Piija Piija t., w. a. Saaslawa wallaw. 30. 12. 1919 a., nr. 610. (2798)
- Muhanowa, Maria Iwani t., w. a. Jrboska wallaw., nr. 3900 (3367)
- Smelnowski, Grigori Mikandri p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 2572. (3367)
- Sacharenko, Sergei Konstantini p., w.

- a. Jrboska wallaw., nr. 2359. (3367)
- Jerossejew, Iwan Gawrili p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 1232 (3367)
- Sõkow, Agassja Peetri t., w. a. Jrboska wallaw., nr. 8835. (3367)
- Sobolkowa, Maria Gawrili t., w. a. Jrboska wallaw., nr. 3266. (3367)
- Sohaschirin, Aleksei Peetri p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 7326. (3367)
- Aleksei, Aleksander Aleksei p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 2423. (3367)
- Beljaew, Aleksei Gawrili p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 2907. (3367)
- Schurawlew, Iwan Jakobi p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 8183. (3367)
- Sokolin, Iwan Stepani p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 2907. (3367)
- Masentjow, Aleksei Jewgrafi p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 4272. (3367)
- Solowin, Jegor Dsiwi p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 8012. (3367)
- Prohin, Iwan Nikolai p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 9218. (3367)
- Lutschin, Peeter Jeodori p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 5110. (3367)
- Hürne, Iwan Jeodori p., w. a. Jrboska wallaw., nr. 8590. (3367)
- Tempel, Amalie Jaani t., w. a. Särewere wallaw. 7. 1. 1920 a., nr. 1059. (4233)
- Pors, Aleksander Mihkli p., w. a. Keiji wallaw. 6. 9. 1920 a., nr. 447. (5239)
- Kiwifink, Jaan Anu p., w. a. Wiljandi l. jsk. pol. 4. 12. 1919 a., nr. 1538. (6526)
- Käämer, Hans Jaani p., w. a. Wiljandi wallaw. 16. 12. 1919 a., nr. 620. (6523)
- Warter, Anette Kusta t., w. a. Keila wallaw. 19. 12. 1919 a., nr. 733. (6506)
- Kuff, Viktor Jüri p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 2. 9. 1920 a. (6871)

- Paju, Juuli Mihkli t., w. a. Kõhla** wallaw. 17. 2. 1920 a., nr. 634.
- Perker, Johannes Karli p., w. a. Tartu** l. pol. 1. jsk. 13. 10. 1920 a., nr. 9547. (6871)
- Pullerits, Hans Hansu p., w. a. Tartu** l. pol. 2. jsk. 7. 11. 1921 a., nr. 18356. (6871)
- Bujchmann, Leena Jaagu t., w. a. Helme** wallaw 8. 1. 1920 a., nr. 505. (6871)
- Saarwa, Alfred Otto p., w. a. Tartu** l. pol. 3. jsk. 16. 10. 1920 a., nr. 11869. (6871)
- Saur, Daniel Abo p., w. a. Tartu** l. pol. 3. jsk. 23. 1. 1920 a., nr. 9163. (6871)
- Siwat, Johan Liisa p., w. a. Tartu** l. pol. 3. jsk. 18. 12. 1919 a., nr. 4726. (6871)
- Pajur, Mide Hansu t., w. a. Mustvere** wallaw. 30. 12. 1919 a., nr. 559. (7285)
- Gerts, Eduard Johani p., w. a. Rõuge** mere wallaw. 15. 6. 1920 a., nr. 820. (7672)
- Lõhmus, Willem Mihkli p., w. a. Wao** wallaw. 6. 9. 1921 a., nr. 1890. (7673)
- Klemmer, Walter Karli p., w. a. Tall.** l. pol. 4. jsk. 20. 12. 1919 a., nr. 4894. (7863)
- Barbola, Hans Hansu p., w. a. Tall.** l. pol. 1. jsk. 27. 3. 1920 a., nr. 9375. (7864)
- Rubel, Selma Heinrichi t., w. a. Tall.** l. pol. 3. jsk. 10. 3. 1921 a., nr. 13578. (7865)
- Pirker, Johannes Johannese p., w. a. Tall.** l. pol. 1. jsk. 19. 3. 1920 a., nr. 8973. (7866)
- Adler, Klawdia Jaani t., w. a. Tall.** l. pol. 1. jsk. 4. 12. 1919 a., nr. 2222. (7867)
- Kiwi, Jaan Johani p., w. a. Rõnnu** wallaw. 4. 2. 1920 a., nr. 716. (8026)
- Tauber, Jaan Johani p., w. a. Pühajärve** wallaw. 26. 8. 1920 a., nr. 135. (8313)
- Muttik, Mai Karli t., w. a. Meeri** wallaw. 16. 6. 1920 a., nr. 592. (8308)
- Nurm, Hilba-Rosalie Juhani t., w. a. Saue** wallaw. 7. 12. 1919 a., nr. 13. (8310)
- Camp, August Peetri p., w. a. Rannu** wallaw 10. 12. 1921 a., nr. 775. (8311)
- Brücker, Liisa Jüri t., w. a. Tartu** maak. pol. ülem. 3. 12. 1919 a., nr. 1032. (8314)
- Saar, Abele Hansu t., w. a. Walguta** wallaw. 17. 12. 1919 a., nr. 143. (8315)
- Soenberg, August Juhani p., w. a. Enke** wallaw 10. 1. 1920 a., nr. 39. (8316)
- Rõiw, Karl Jaani p., w. a. Palupera** wallaw. 19. 9. 1920 a., nr. 441. (8317)
- Sepp, Karl Mihkli p., w. a. Rõngu** wallaw 13. 2. 1922 a., nr. 886. (8318)
- Üts, Jaan Peebu p., w. a. Päidla** wallaw. 29. 12. 1919 a., nr. 138. (8319)
- Sweerewa, Melanie Peetri t., w. a. Rongata** wallaw. 12. 12. 1919 a., nr. 103.
- Alasild, Marie Hindrefu t., w. a. Wõru** wallaw 26. 2. 1922 a., nr. 852. (8420)
- Rõmm, Helene Jüri t., w. a. Rakvere** wallaw. 19. 12. 1919 a., nr. 694. (8565)
- Tareikin, Dimitri Timofei p., w. a. Lehtse** wallaw. (8705)
- Wärf, Lilly Karli t., w. a. Mustvee** wallaw., nr. 1213. (8706)
- Karw, Samuel Jaani p., w. a. Matskiwi** wallaw., nr. 882. (8707)
- Jermoschkin, Artemi Jwani p., nr.** 759. (8708)
- Kulderknup, Erika Johannese t., w. a. Tall.** l. pol. 4. jsk. 1920 a. (8809)
- Kaha, Johannes Kustase p., w. a. Kirbla** wallaw. 29. 12. 1919 a., nr. 693.
- Tohwer, Hans Hansu p., w. a. Koonga** wallaw. 14. 1. 20., nr. 843.
- Kiisk, Hans Hansu p., w. a. Koonga** wallaw. 13. 12. 1919 a., nr. 206.
- Frühling, Anton, w. a. Runda-** Malla wallaw. 1919 a.
- Tofril, Johannes, w. a. Kõhla** wallaw. 2. 7. 1920 a., nr. 796.
- Pööm, Otto Jüri p., nr.** 147.
- Ambus, Johannes Gustawi p., nr.** 1509.
- Jurnas, Kristjan Peedi p., w. a. Sauga** wallaw. 22. 6. 1920 a., nr. 560.
- Kruusimägi, Madis Johani p., w. a. Sauga** wallawal. 18. 12. 1920 a., nr. 174.
- Kaarl, Märt Johani p., w. a. Wana** Kariste wallaw.

Prov. R. SCHEIBE

soowitab oma tehases walmistud
tuntud headuses ilma alkoholita

shampagneri, limonaadi, seltersi ja kõiksuguseid kunstlisi terwishoiu mineraalweesid, nagu Vichy, Karlsbader, Apenta, Borschom, Nar-san ja nõnda edasi.

Tellimised saawad ruttu ja korralikult täidetud.
8961 TEHAS JA LADU:
Tallin u, Suur Tartumaantee 14. Telef. 493.

Shokolaad

RENOMMÉE

A.-S. „Renommée“

7953

Tallinn, Suur Kompassi t. 40

Kes tahab

8962

saapaid hoida, see tarwitagu saapakreemi

„NEWA“

„Newa“ annab saapale peene läike ja hoiab nahapinna puhta, pehme ja ilma murdmata kuni wanaduseni.

:: :: Saadawal igal pool. :: ::

Tööstus ja ladu, Baltiskimaantee 20, Tallinnas.

A. MELLORF'I puusärgiäri

Wiruääravapiestee 29.

Soovitab oma kaua tuntud ärist suures väljavalikus metall, tamme, mitmet seitsi riidega ületõmmatud ja värwitud puusärgisid, metallpürgasid ja hauaristsid. Jällemüüjatele ja puusärgitegijatele igat seitsi puusärgi-illustused, topsud ja narmad omast tööstusest võistlemata hindadega.

8957

G. ITSKOWITS

Wäike Karja tän. 1.

Manufaktuur-riide kauplus soovitab suures väljavalikus kõiksuguseid willaseid ja puuwillaseid kaupsid Inglis, Rootsi ja - Saksa wabrikutest. -

Jällemüüjatele kasulik - - ostukoht. - -

7521

A. BRANDMANN'I

8959

- kõige wanem kompweki tööstus Eestis -

soovitab omas töökojas valmistatud tuntud headuses mitmet sorti shokoladi, shokoladi kompwekka, karamelle ja biskwiili.

Tallinn Wäike Tartu maantee 4. Kõnetraat 15-94 Tallinn.

Tsirkus „Kontinental“

Merepuiestee.

Iga õhtu suured etendused, algus kell 8¹/₂ õhtu. Kolmes suures jaos ja 20 paremates numbrites.

Pühapäewadel 2 etendust.

Päewa etenduse algus kell 4. 8958

Köösner

8960

P. Michelson

Wäike Karja tän. 6. Tallinn.

Kasukade, kübarate, suwe ja talwe mütside kauplus.

Kasukaid ja karwasju wõetakse suweks hoiule, et koide eest hoida.

Kadugu parkett ja linoleum!

Parkett ja linoleum on alati külm ja wähe wastupidaw!

Hügieeniliselt ja esteetiliselt ainus täieline põrandakate on

„SUBERIT“

„SUBERIT“ on alati soc, kõlasumbutaw ja suure wastupidawusega!

„SUBERIT“ on parketile wäga sarnane ja on saadawal nagu linoleumgi kõigis wärwides!

„SUBERIT“ wõib nagu parketti ja linoleumi pesta, wahaga üle tõmmata ja boonida!

„SUBERIT“ sisaldab kõik parketi ja linoleumi paremused ilma nende halwa omadusteta.

„SUBERIT“ on elumajades, ärides, koolides, walitsuseasutustes, haigemajades jne. ilmingimata ainsam õige ideaalne põrandakate.

Lähemaid teateid annab

7519 A.-S. „DERKAHAG“

esitaja

TALLINNAS, S. Brokusmägi 16, krt. 3. Tarwitage ainult „Suberiti“!

**Esimene Eestimaa
Mehaaniline
Saapawabrik**

ESTOKING

Tallinnas,

Suurel Tartu maanteel nr. 61-c.

Telegrammi adress:
„Estoking“—Tallinn.
Kõnetraat nr. 13-06,

walmistab suuremal määral, wõrdle-
mata headuses, wõistlemata odawate
hindadega igatseitsi meeste, naiste
ning laste

jalanõusid.

Wabriku juures olewast ladust
müüakse suuremal arwul juht- ja
kroomnahast meesterahwa nõõrsaa-
paid, niisama ka sandaale mitme-
suguses suuruses.

Üksikute paaride wiisi on saapad
müügil paremates saapakauplustes
ja tarwitajate-ühisustes, niihästi pea-
linnas kui ka prowintsis.

6280

Kaubanduse ja agentuuri kontor

HERMANN BRISK

soowitab oma ladust wõistlemata hindadega

**eht Braunsi riidewärwi,
aniliin riidewärw. kilod.**

Agfa, Badische, Fr. Bayer ja Meister
Lucius'e wabrikutest; sahariini „Fahl-
berg“, tulemasinakiwa, äratamiskella-
sid, Loofahmatschalkasid. --

Kõiksugu pudu- ja moodikaupa
nagu: sukki, sokkisid, wihma- ja päe-
wawarjusid, meesterahwa mütsid, kü-
baraid, keppisid, kookus- ja perlmutri
nööpa, juukseshnallisid, hambaharju.

Keemiaaineid nagu: klaubersoola,
wääwlihappet, maarjajääd, pesusinet
pulbris ja kuulides, kərbsepaberit, par-
mude õli. --

Kiwinõud, teras ja rauakaupa, klaasi-
lõikamise diamantisid. --

TALLINNAS, Müüriwahe t. 33. Kõnetr. 12-44.

7522

**A. Kelwetzi
riideäri**

Wanaturukael nr. 6
(Wiru tänaw nr. 2)

müüb alati kõige odawamalt willaseid

**Inglise ülikonna-, pa-
litu-, mantli-, kostümi-
ja kleidiriideid, kõik-
sugu siidiriideid, mar-
kisetti**

ja kõiki teisi riidekaupasad
suures wäljawalikus uutes
--- mustrites. ---

7523

**WALTER
TEGELER**

Tallinnas,
Suur turg 17.

**Kirjutus- ja joonistus-
materjaalid.** --

**Kantselei- ja bürootar-
witused.** --

**Wäljamaa mänguas-
jade ladu.** --

7520

Oü. A. Bliebernihti õllewabrik

— Pärnus —

soowitab kõrgemas headuses

Pilseni & Märtsi õlut

Tallinna ja Harjumaa esitus.

::: Tallinn, Tõnismägi 18, kõnetraat 8-04. :::

8959

Eesti Mehaanilise Puutööstuse Aktsiaselts

A. M. Luther – Tallinnas

w a l m i s t a b:

::: :--: mööblit, :--: :::

Wineer- { kartonge, kohwrid,
kooliranitsaid, aktimappe,
käsitrumlid, toolipõhju,
platesid, labidaid jne.

Müügikoht:	TALLINNAS:	Wana Posti tänav nr. 9.
	TARTUS:	E. W. Jürgens'i juures, Wana tän. nr. 17.
	WALGAS:	P. Saretok'i juures, Moskwa tän. nr. 15.
	PETSERIS:	E. Nassar'i juures, Kaubareas.
	WILJANDIS:	R. Eitelberg'i juures.
	WÖRUS:	J. Kiesler'i juures, Jüri tän. nr. 12-b.
	RAKWERES:	Roman Jürgens'i juures.
	PÄRNUS:	J. D. Ammende juures.

7518.

Tubakawabrik

A. REIER & Co.

Tallinnas.

Soowitab kõrgemas headuses
wõistlemata hindadega

Tubakat:

- I. sort
„Maksul Basma“
„Kabinett Nr. 1“
- II. sort
„Kairo“
„Benefis“
- III. sort
„Almiro“
- IV. sort
„Meteor“
„Must kotkas“
„Kuld kull“
„Kuld täht“

Paberosse:

- Kõrgem s. A
„Noblesse“
„Nr. 150“
- I. sort
„Record“
„Orient“
- III. sort
„Hallo“

7600

Wabrik ja kontor

Kõnetr. 17-12. S. Pääsukese t. nr. 4. Kõnetr. 17-12.